herpy

DRZEWOŁAZY

Ruby Poison Frog

Ameerega parvula

Ameerega parvula to mały, aktywny w dzień drzewołaz o długości 18-24 mm, żyjący w ściółce lasów deszczowych zachodniej części niziny amazońskiej i u podnóża Andów. Grzbiet jest czarny z ciemnoczerwonymi plamami, a spód ciała marmurkowy, niebiesko-czarny. Gatunek jest rzadko utrzymywany i niewiele wiadomo o jego hodowli.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Epipedobates parvulus; Dendrobates parvulus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**18-24 mm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**40 × 40 × 40 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**25-26 °C**
Temperatura w nocy	**20-22 °C**
Wilgotność	**70-100%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 1-2 cm
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Liczba jaj w zniesieniu	**4-16**
Czas do wyklucia	**10-22 dni**
Okres larwalny	**70-90 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny i gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Pilnuje jaj i nosi kijanki**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ameerega parvula to mały gatunek z rodzaju *Ameerega*. Samiec mierzy 18-23 mm, a samica 19-24 mm od pyska do kloaki, więc żaba jest znacznie mniejsza od dużych krewnych, takich jak *Ameerega trivittata*. Kolor podstawowy jest czarny, a grzbiet pokrywają ciemnoczerwone plamy. Spód ciała i kończyn jest czarny z niebieskim marmurkowaniem albo niebieski z czarnym marmurkowaniem, a wzór sięga kawałek w górę na boki. Niepełny jasnoniebieski pasek zaczyna się przy przedniej kończynie, biegnie wzdłuż górnej wargi i kończy się przy oku lub nozdrzu. Świeżo przeobrażone młode są niebiesko-czarne, a niektóre nie mają plam.

Gatunek został opisany w 1882 roku przez George'a Alberta Boulengera jako *Dendrobates parvulus* i od tego czasu był zaliczany do kilku rodzajów. Nazwa gatunkowa pochodzi od łacińskiego *parvus*, mały, i odnosi się do niewielkich rozmiarów żaby. Na północy zastępuje go blisko spokrewniony *Ameerega bilinguis*.

Drzewołazy nie wytwarzają trucizny same, lecz pobierają alkaloidy z pożywienia w naturze. Nie udokumentowano, jak toksyczny jest *A. parvula*. Zwierzęta z hodowli, karmione wyłącznie skoczogonkami i muszkami owocowymi, nie są toksyczne, ale mimo to myj ręce po pracy w terrarium.

Występowanie i środowisko

Ameerega parvula żyje w zachodniej części niziny amazońskiej i na najniższych stokach Andów. Większość stwierdzeń pochodzi z Ekwadoru, z prowincji Pastaza, Morona-Santiago, Napo, Orellana i Sucumbíos; miejscem typowym jest Sarayacu w prowincji Pastaza. Gatunek występuje także w północnym Peru (Loreto, między innymi w okolicach Iquitos i Pebas) oraz w południowej Kolumbii (Putumayo). Żyje na wysokości od około 150 do 1000 m n.p.m., miejscami do 1200 m.

Gatunek występuje na kilku dużych obszarach chronionych, między innymi w Parku Narodowym Yasuní i Parku Narodowym Sangay. W północnej części ekwadorskiej niziny amazońskiej zastępuje go *Ameerega bilinguis*.

> **Naturalny zasięg:** Kolumbia, Ekwador i Peru.

ŚRODOWISKO

Ameerega parvula żyje na dnie lasu w lesie deszczowym na terenach niezalewanych (terra firme) oraz w lesie wtórnym, w ściółce i blisko strumieni. Jest aktywny w dzień. Jaja są składane na ziemi, a samiec ich pilnuje i przenosi kijanki do wody: są one wypuszczane w spokojnych, płytkich częściach małych strumieni, a gdy brak innych miejsc, wykorzystywane są płaskie kałuże, na przykład w koleinach.

Klimat jest ciepły i wilgotny przez cały rok, a noce są tylko o kilka stopni chłodniejsze od dni. Rolnictwo i hodowla bydła lokalnie niszczą siedliska, ale IUCN ocenia gatunek jako niezagrożony.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Ameerega parvula* jest niewielka. Gatunek żyje w tym samym typie lasu co blisko spokrewniony *Ameerega bilinguis*, który ma te same rozmiary, i to od niego zapożyczone są dane dotyczące terrarium, klimatu i rozmnażania. W tych samych lasach żyje *Allobates femoralis*.

Dla pary odpowiednie jest terrarium o wymiarach co najmniej 40 × 40 × 40 cm (długość × szerokość × wysokość). Gatunek żyje na ziemi, więc powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość. Instalacja zraszająca i wytwornica mgły ułatwiają utrzymanie klimatu. Szkło trzyma wilgoć, a pokrywa lub front muszą mieć siatkowe wywietrzniki, żeby powietrze nie stało w miejscu.

Podłoże urządza się bioaktywnie: na dole warstwa drenażowa z keramzytu, siatka jako przekładka, a nad nią wilgotne, przewiewne podłoże z włókna kokosowego, kory storczykowej i torfowca. Na wierzch połóż grubą warstwę suszonych liści, bo to naturalne środowisko żaby i daje kryjówki. Dodaj skoczogonki i małe równonogi, które utrzymują podłoże w czystości i są dodatkowym pokarmem. Urządź terrarium paprociami, mchem, korzeniami i korą korkową, tak aby było wiele kryjówek i przerwanych linii widzenia. Usuwaj martwe liście i pleśń.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

TEMPERATURA

Temperatura w dzień wynosi 25-26 °C, a w nocy obniża się o 4-5 stopni, do 20-22 °C. Gatunek jest przywiązany do wyrównanego klimatu dna lasu i źle znosi upał; temperatury powyżej 28 °C są ryzykowne, zwłaszcza jeśli jednocześnie powietrze stoi w miejscu.

Terrarium nie powinno mieć punktu grzewczego. Jeśli w pomieszczeniu jest za zimno, pomóc może lekkie ogrzanie pomieszczenia lub mata grzewcza na boku terrarium. Trzymaj terrarium z dala od bezpośredniego słońca i sprawdzaj temperaturę termometrem umieszczonym nisko przy podłożu. Zimowanie nie ma zastosowania, bo w tym klimacie nie ma

chłodnej pory roku.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza wynosi 70-80 % w dzień, ze spadkiem do około 70 % w środku dnia, a rano i wieczorem blisko 100 %, najlepiej z mgłą. Rano i wieczorem dokładnie zraszaj ściółkę i rośliny albo używaj instalacji zraszającej lub wytwornicy mgły sterowanej zegarem. Ściółka ma być wilgotna, ale nie mokra. Używaj wody deszczowej, wody z odwróconej osmozy lub wody odchlorowanej bez dodatków.

Uważaj, żeby powietrze nie stało w miejscu: dobre wywietrzniki zapobiegają pleśni i bakteriom. Gdy jest zbyt sucho, żaby chowają się i przestają jeść. Higrometr umieszczony nisko przy podłożu pokaże, czy poziom jest utrzymany.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Płaska miska z 1-2 cm wody pozwala żabom pić i jest niezbędna, jeśli chcesz je rozmnażać, bo to w niej samiec wypuszcza kijanki. Miska musi mieć pochylnię lub kamienie, żeby żaba mogła z niej wyjść. Używaj wody deszczowej, wody z odwróconej osmozy lub odchlorowanej wody z kranu bez dodatków. Wymieniaj wodę często, najlepiej codziennie lub co drugi dzień, i szoruj miskę, żeby nie tworzył się nalot. Płazy wchłaniają substancje przez skórę, więc środki czystości, mydło i chemikalia nie mogą znaleźć się w pobliżu wody ani terrarium.

OŚWIETLENIE I UVB

Oświetlenie ma przede wszystkim zapewnić roślinom rytm dnia i nocy wynoszący około 12 godzin, i do tego wystarczy lampa LED do roślin. UVB nie jest niezbędne dla drzewołazów, więc jest opcjonalne. Jeśli zdecydujesz się na UVB, odpowiednia będzie słaba lampa odpowiadająca strefie Fergusona 1, z dużą ilością cienia i kryjówek, w które żaba może się wycofać. Żaba żyje w półmroku dna lasu, więc światło nie może być ostre.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Pokarm stanowią małe, żywe stawonogi: skoczogonki i muszki owocowe (*Drosophila melanogaster*), mikroświerszcze, przesiany plankton łąkowy i małe równonogi. Żaba jest mała, więc większe owady karmowe, takie jak *Drosophila hydei*, nadają się tylko dla dorosłych. Młode karm codziennie, a dorosłe trzy do czterech razy w tygodniu, podając tyle, ile żaby zjedzą w krótkim czasie. Przy każdym karmieniu oprószaj owady wapniem, a raz lub dwa razy w tygodniu preparatem witaminowo-mineralnym.

Skoczogonki i muszki owocowe można hodować we własnych kulturach, żeby zawsze mieć pokarm.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest aktywny w dzień i żyje głównie na ziemi. Samce nawołują i prawdopodobnie bronią małych terytoriów, jak robią to ich krewni, dlatego w mniejszym terrarium najbezpieczniej jest trzymać parę. Żaba nie jest zwierzęciem do brania na ręce: skóra jest wrażliwa, a stres zwiększa podatność na choroby. Podczas sprzątania przenoś ją czystym, wilgotnym kubeczkiem.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samica jest nieco większa od samca (19-24 mm wobec 18-23 mm), ale różnica jest niewielka, więc płeć trudno rozpoznać. Samca poznaje się po nawoływaniu. Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest udokumentowany. Parę najlepiej uzyskać, trzymając razem grupę młodych zwierząt i czekając, aż dwa osobniki się dobiorą.

GODY I KOPULACJA

Para wchodzi w ampleksus na ziemi w ściółce, a samiec następnie pilnuje jaj. Intensywniejsze zraszanie, nieco chłodniejsza noc i świeże zmiany wody mogą pobudzić zachowania godowe. Nie opisano, jak gatunek rozmnaża się w niewoli.

JAJA I KIJANKI

Samica składa jaja na ziemi w ściółce, a samiec ich pilnuje. Po wykluciu przenosi kijanki na grzbiecie do wody. Samica składa 4-16 jaj naraz. W terrarium jako miejsce składania jaj może posłużyć pojemniczek po filmie lub szalka Petriego pod połówką łupiny kokosa.

Kijanki można odchowywać w małych pojemnikach z wodą deszczową lub z odwróconej osmozy w temperaturze 24-26 °C. Karmi się je pokarmem w płatkach, glonami i rozmiękczonym pokarmem roślinnym, a woda musi być czysta. Często czyść pojemniki.

METAMORFOZA

Wyklucie następuje po 10-22 dniach, a metamorfoza kijanek po 70-90 dniach. Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka musi mieć możliwość wyjścia z wody: obniż poziom wody i połóż w pojemniku wysepkę z torfowca lub kawałek kory. Po metamorfozie mała żaba przebywa głównie na lądzie, a ogon zanika w ciągu kilku dni. Utrzymuj zwierzę w wilgoci i spokoju i zacznij karmić, gdy ogon zniknie.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode są niebiesko-czarne i bardzo małe, i przyjmują tylko najmniejsze owady karmowe: świeżo wyklute skoczogonki i nielotne muszki owocowe z gatunku *Drosophila melanogaster*. Odchów prowadzi się w małym terrarium z wilgotną ściółką, mchem i kryjówkami, a pokarm codziennie oprósza się wapniem. Młode można trzymać w grupie, dopóki mają wystarczająco dużo miejsca, by schodzić sobie z drogi. Nie udokumentowano, kiedy mogą się rozmnażać.

Zdrowie i częste błędy

Brak wiedzy o chorobach specyficznych dla *Ameerega parvula*. Typowe problemy drzewołazów w terrariach dotyczą także tego gatunku:

- Zbyt niska wilgotność i stojące powietrze powodują wysuszenie i stres zwierząt, które przestają jeść.
- Pleśń, bakterie i brud w terrarium prowadzą do problemów skórnych i infekcji. Usuwaj pleśń i martwe rośliny oraz często wymieniaj wodę.
- Niedobór wapnia i witamin powoduje chorobę kości (obrzęki, krzywe kończyny, drgawki).
- Pasożyty (np. nicienie i wiciowce) objawiają się utratą masy ciała mimo dobrego apetytu.
- Temperatury powyżej 28 °C są niebezpieczne.

Udaj się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli żaba jest chuda, siedzi apatycznie lub ma rany na skórze.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.